

Προς
Το Χριστεπώνυμο Πλήρωμα
Της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Θέμα : «Θεολογική θεώρηση της οικονομικής κρίσεως».

Τέκνα εν Κυρίω αγαπητά,
Την περίοδο αυτή γίνεται ευρύτατος λόγος για την παγκόσμια οικονομική κρίση, η οποία δυστυχώς άγγιξε και την πατρίδα μας, ίσως σε μεγαλύτερη ένταση, από διάφορα αίτια. Και αυτό δημιουργεί συζητήσεις, προβληματισμούς και κατατίθενται προτάσεις για την έξοδο από αυτήν την κρίση.

Το σημαντικό όμως είναι ότι η προσπάθεια για την αντιμετώπιση της καταστάσεως αυτής δημιουργεί επιπρόσθετα προβλήματα στον λαό και προκαλεί θλίψη και μερικές φορές και απόγνωση. Πράγματι, οι χαμηλόμισθοι συνάνθρωποί μας προβληματίζονται έντονα για το πως θα κατορθώσουν να συντηρήσουν την οικογένειά τους, πως θα ανταποκριθούν στα ποικίλα έξοδα για την μόρφωση των παιδιών τους, πως θα τα αποκαταστήσουν επαγγελματικά.

Ως ποιμένες του λαού του Θεού βλέπουμε αυτές τις κοινωνικές πληγές και ακούμε την έντονη ανησυχία των συνανθρώπων μας. Καθημερινώς στις Ιερές Μητροπόλεις και τις Ενορίες έρχονται άνθρωποι πονεμένοι, βασανισμένοι, πληγωμένοι, απελπισμένοι και ζητούν στήριξη από την Εκκλησία, την οποία θεωρούν πνευματική τους μητέρα.

Η Εκκλησία ενώ δεν προέρχεται από τον κόσμο, εργάζεται στον κόσμο• ενώ είναι πνευματική, δρα στην ιστορία• νοηματοδοτεί την ζωή των ανθρώπων και αντιμετωπίζει τα βιολογικά προβλήματά τους, αφού ο άνθρωπος είναι ψυχοσωματικό ον. Όμως η Εκκλησία εργάζεται στην κοινωνία, χωρίς να κάνει πολιτική. Ελέγχει και κρίνει την αμαρτία, αλλά αγαπά τον αμαρτωλό άνθρωπο. Επειδή η κρίση είναι πολυποικίλη, οι πολιτικοί εξετάζουν τα πολιτικά αίτια που την προκάλεσαν, αλλά η Εκκλησία βλέπει τα θεολογικά αίτια και προσπαθεί να θεραπεύσει τα συμπτώματα. Οι οικονομολόγοι ελέγχουν τους νόμους της αγοράς, ώστε να λειτουργούν με δικαιοσύνη, αλλά η Εκκλησία περιγράφει τα θεολογικά

πλαίσια μέσα στα οποία θα κινείται ο άνθρωπος, θέτει πνευματικούς στόχους, αλλά και απαλύνει τις πληγές των ανθρώπων, χρησιμοποιώντας κρασί και λάδι, υλικά που πράγματι καθαρίζουν και θεραπεύουν τις πληγές, όπως δείχνει η παραβολή του καλού Σαμαρείτου.

Είναι φυσικό ότι η Εκκλησία έχει τον δικό της θεολογικό-πνευματικό λόγο και την δική της θεραπευτική πράξη. Μέσα από αυτήν την προοπτική βλέπει τα πράγματα και θέλει με απλότητα και αγάπη να διατυπώσει τον λόγο Της στο πλήρωμά της, Κληρικούς και λαϊκούς, για την κρίση που διερχόμαστε.

1. Η Εκκλησία, όπως το κάνει πάντα, απευθύνει τον παρηγορητικό, παρακλητικό και ελπιδοφόρο λόγο Της σε κάθε άνθρωπο που υποφέρει και πονά. Ο Χριστός όταν πλησίαζε πονεμένους ανθρώπους, το πρώτο που τους συνιστούσε ήταν το: «θάρσει, τέκνον», «θάρσει, θύγατερ», και τους ζητούσε να έχουν πίστη στον Θεό. Το θάρρος και η αισιοδοξία, η ελπίδα και η πίστη είναι τα απαραίτητα εφόδια στην ζωή μας. Όταν όλα τα πράγματα φαίνονται σκοτεινά, υπάρχει ελπίδα. Ο άνθρωπος που πιστεύει στον Θεό δεν φοβάται τίποτε, ούτε και αυτόν τον θάνατο. Η πίστη, το θάρρος, η ελπίδα, η αισιοδοξία, το νόημα ζωής, ο ψυχικός και πνευματικός πλούτος πρέπει να είναι τα βασικά μας εφόδια. Με αυτά ως Ορθόδοξοι Έλληνες, αλλά και με φιλότιμο αντιμετωπίσαμε όλες τις δυσκολίες της ζωής μας στο παρελθόν και εξήλθαμε νικητές από τις διάφορες κρίσεις που περάσαμε και με αυτά και πάλι θα νικήσουμε.

2. Αυτήν την περίοδο πρέπει να αναπτυχθεί σε μεγάλο βαθμό η φιλαλληλία, η φιλανθρωπία, η αλληλεγγύη, η προσφορά στους αδελφούς μας που έχουν ανάγκη. Κανείς δεν μπορεί να προφασισθεί ότι δεν τους γνωρίζει. Είναι δίπλα μας και τους συναντούμε καθημερινά. Είναι η χήρα γυναίκα, που ξενοδολεύει για να μεγαλώσει τα παιδιά της• είναι ο άνεργος πατέρας, που πονάει επειδή δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες της οικογένειάς του• είναι ο ασθενής που δεν έχει ικανή ιατροφαρμακευτική περίθαλψη• είναι ο μαθητής, ο φοιτητής, που δεν μπορεί να ικανοποιήσει τον πόθο του να σπουδάσει, όπως θα ήθελε• είναι ο πτυχιούχος που δεν μπορεί να αποκατασταθεί επαγγελματικά και να προσφέρει στην κοινωνία• είναι ο συνταξιούχος που στερείται τα αναγκαία για να αισθανθεί την θαλπωρή στην τρίτη ηλικία που βρίσκεται, και τόσοι άλλοι.

Έτσι, όσοι έχουν επάρκεια υλικών αγαθών πρέπει να προσφέρουν αυτοπροαίρετα ό,τι μπορούν περισσότερο στους αδελφούς τους εν Χριστώ που υποφέρουν. Πως μπορεί κανείς να αισθάνεται τον Θεό ως Πατέρα, όταν δεν αισθάνεται τον πλησίον του ως αδελφό; Οι Πατέρες της Εκκλησίας στα κηρύγματά τους, σε περιστάσεις παρόμοιες με τις δικές μας, ήλεγξαν δριμύτατα εκείνους που πλουτίζουν σε βάρος του λαού, αλλά και τους προέτρεψαν με δύναμη να βοηθούν τους πτωχούς συνανθρώπους τους. Αν διαβάσει κανείς τους λόγους του Μεγάλου Βασιλείου, του αγίου Γρηγορίου του Θεολόγου, του αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου και άλλων Πατέρων εναντίον των πλουσίων, των τοκογλύφων, των σκληροκαρδίων, τότε θα διαπιστώσει την οξύτητα του πατερικού λόγου, αλλά και την ευαισθησία της εκκλησιαστικής ζωής. Για παράδειγμα, ο Μέγας Βασίλειος ελέγχει τους πλουσίους, που συγκεντρώνουν υλικά αγαθά αδικώντας τον λαό.

3. Τα πάθη της φιληδονίας, της φιλοδοξίας, της φιλαργυρίας-φιλοκτημοσύνης είναι εκείνα που οδηγούν τους ανθρώπους σε οικονομικές κρίσεις. Η ευμάρεια, η ευδαιμονία, η

υπερκατανάλωση, είναι τα γενεσιουργά αίτια των οικονομικών κρίσεων. Βεβαίως, είναι σημαντικό να ζει κανείς «αξιοπρεπώς», από πλευράς υλικών αγαθών, αλλά όλα έχουν και τα όριά τους. Η εκκλησιαστική ζωή συνδέεται στενά με την ασκητικότητα και την ολιγάρκεια. Και οι Χριστιανοί πρέπει να ζουν με λιτότητα. Δυστυχώς όμως σε υπερκαταναλωτικές κοινωνίες δεν βιώνεται η άσκηση, που είναι η βάση της χριστιανικής ζωής. Λέγοντας δε άσκηση εννοούμε την καλή χρήση των υλικών αγαθών που είναι αναγκαία για την ζωή και όχι την συσσώρευση και την υπερκατανάλωση αυτών.

Επίσης, εκείνο που παρατηρείται στην σύγχρονη κοινωνία είναι ότι υφίσταται μεγάλη διάσταση μεταξύ της κατανάλωσης και της παραγωγής. Όταν μια χώρα αυξάνει τον βιοτικό τρόπο ζωής, χωρίς να παράγει, είναι φυσικό να οδεύει σε οικονομική κρίση. Αυτό συμβαίνει και στην οικογενειακή και την προσωπική μας ζωή. Όταν τα έξοδα είναι περισσότερα από τα έσοδα, όταν δαπανούμε χρηματικά ποσά σε ευδαιμονιστικές καταστάσεις και μάλιστα με δανεισμένα χρήματα, τότε δημιουργούνται οικονομικές κρίσεις.

4. Η ευθύνη της οικονομικής κρίσεως ανήκει και σε όσους κατά καιρούς διαχειρίζονται τα κοινά πράγματα, όταν δεν δίνουν σωστές κατευθύνσεις στον λαό, αλλά τον προκαλούν ακόμη περισσότερο• όταν δεν διαχειρίζονται καλά τους εισπραττόμενους φόρους, οι οποίοι πρέπει να είναι ανταποδοτικοί• όταν δεν ομιλούν την αλήθεια, δεν σέβονται τους ανθρώπους που τους εμπιστεύθηκαν και δεν λαμβάνουν μέτρα με υψηλό αίσθημα δικαιοσύνης. Η ευθύνη τους είναι μεγάλη, διότι κατά τον Μέγα Βασίλειο: «τα των αρχόντων κακά, συμφορά τοις αρχομένοις γίνεται».

Τέκνα εν Κυρίω αγαπητά,

Η Ιερά Σύνοδος αυτήν την περίοδο απευθύνεται σε όλους, Κληρικούς και λαϊκούς, αρχόντες και αρχομένους, και προσφέρει μήνυμα ελπίδας και αισιοδοξίας, θάρρους και πίστεως. Επί πλέον, παρακαλεί όλους να αποκτήσουν τον τρόπο της ζωής των πρώτων Χριστιανών που ζούσαν με κοινοκτημοσύνη και κοινοχρησία και προσέφεραν το περίσσειμά τους για τις ανάγκες των αδελφών τους. Συγχρόνως, η Ιερά Σύνοδος προσεύχεται στον Θεό να δίνη στους πολιτικούς οι οποίοι χειρίζονται τα δημόσια πράγματα, ιδίως αυτήν την κρίσιμη περίοδο, δύναμη, έμπνευση, σύνεση, εφευρετικότητα, αγωνιστικότητα, όχι μόνον για να βρουν λύσεις και να αντιμετωπίσει η Πατρίδα μας την κρίση, αλλά και για να βελτιώσουν και να εκσυγχρονίσουν τους κοινωνικούς θεσμούς, όπως και να αντιμετωπίσουν με περισσότερη ευαισθησία και δικαιοσύνη τους ανθρώπους εκείνους που είναι αναγκασμένοι να σηκώνουν δυσβάσταχτα φορτία.

Είναι δε ευνόητον ότι η Εκκλησία, που είναι ο μεγαλύτερος φιλανθρωπικός φορέας της Πατρίδας μας, με τα Ιδρύματα που λειτουργεί και την φιλανθρωπία που ασκεί, θα συνεχίσει, όσον είναι δυνατόν, να εργάζεται εντατικά για την ανακούφιση του λαού.

Ευχόμαστε στον Θεό, δια πρεσβειών της Παναγίας μας, να μας προστατεύει από κάθε κακό και να κατευθύνει τα διαβήματά μας «προς παν έργον αγαθόν».

Καλή Ανάσταση.

† Ο Αθηνών Ι Ε Ρ Ω Ν Υ Μ Ο Σ, Πρόεδρος

† Ο Λήμνου και Αγίου Ευστρατίου Ιερόθεος
† Ο Γουμενίσσης, Αξιουπόλεως και Πολυκάστρου Δημήτριος
† Ο Βεροίας και Ναούσης Παντελεήμων
† Ο Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης Ανδρέας
† Ο Ξάνθης και Περιθεωρίου Παντελεήμων
† Ο Νικαίας Αλέξιος
† Ο Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου Ιερόθεος
† Ο Ελασσώνος Βασίλειος
† Ο Φθιώτιδος Νικόλαος
† Ο Γυθείου και Οιτύλου Χρυσόστομος
† Ο Δημητριάδος και Αλμυρού Ιγνάτιος
† Ο Θεσσαλιώτιδος και Φαναριοφερσάλων Κύριλλος
Ο Αρχιγραμματεύς
† Αρχιμ. Κύριλλος Μισιακούλης
Ακριβές Αντίγραφον
Ο Αρχιγραμματεύς

† Αρχιμ. Κύριλλος Μισιακούλης